

บทบาทของผู้บริหารด้านวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา
ในการกำกับดูแล ติดตาม และบริหารการจัดการศึกษา
เพื่อการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานหลักสูตรการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ภญ.อุษณีย์ คำประกอบ
อนุกรรมการด้านการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาระดับหลักสูตร
17 มีนาคม 2566

กฎกระทรวง
และ
ประกาศ
ที่เกี่ยวข้อง

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่
วันที่ 27 กันยายน 2565 เป็นต้นไป

01

กฎกระทรวง มาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
พ.ศ.2565

02

กฎกระทรวง มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา
พ.ศ.2565

03

กฎกระทรวง มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 และ
ประกาศ กมอ.เรื่องรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565

04

เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และ
ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2565

05

ประกาศ กมอ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ
แต่งตั้งหรือมอบหมายผู้ตรวจสอบและการตรวจสอบการ
ดำเนินการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2565

ข้อ 12 สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการด้านการจัดการเรียนการสอน

(1)

กำหนดนโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิตและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ความต้องการของชุมชน สังคมและประเทศ ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

(2)

จัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญา หรือแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต

(3)

จัดทำและบริหารหลักสูตรการศึกษาเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

(4)

มีการพัฒนาอาจารย์ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบชั้นเรียนและผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศด้วยเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งการให้คำปรึกษาและการดูแลผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

(5)

กำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตรการศึกษา

“ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา

ข้อ 12 หลักสูตรการศึกษาแต่ละระดับปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง
ต้องประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

1

ชื่อปริญญา
ป.บัณฑิต
ป.บัณฑิตชั้นสูง และ
สาขาวิชา

2

ปรัชญา วัตถุประสงค์
และผลลัพธ์การเรียนรู้

3

โครงสร้างหลักสูตร
รายวิชาและหน่วยกิต

4

การจัดกระบวนการเรียนรู้

5

ความพร้อมและศักยภาพใน
การบริหารจัดการหลักสูตร
ซึ่งรวมถึงคณาจารย์และที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์

6

คุณสมบัติของ
ผู้เข้าศึกษา

7

การประเมินผลการเรียน
และเกณฑ์การสำเร็จ
การศึกษา

8

การประกันคุณภาพ
หลักสูตร

9

ระบบและกลไกใน
การพัฒนาหลักสูตร

ข้อ 13 เพื่อประโยชน์ในการสร้างความ มั่นใจในคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

01

มีระบบการประกันคุณภาพ**ผลลัพธ์การ
เรียนรู้**จริงของทุกหลักสูตรการศึกษา
ในแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษา

02

ติดตามประเมิน**ผลลัพธ์การเรียนรู้**
ที่สามารถติดตามตรวจสอบได้ตาม
หลักธรรมาภิบาล

03

นำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการบริหาร
จัดการหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

04

ให้ได้**ผลลัพธ์การเรียนรู้**ตาม
มาตรฐานคุณวุฒิแต่ละระดับ

04

ข้อ 4 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ
ประเทศไทย และบริบทโลก ประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน

ความรู้ (Knowledge)

หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

ลักษณะบุคคล (Character)

หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยมที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ทักษะ (Skills)

หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว และชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตนและพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

จริยธรรม (Ethics)

หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

ความรู้ (Knowledge)

ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ที่เกิดจากหลักสูตร ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ หรือต่อยอดความรู้ในการประกอบอาชีพ ดำรงชีวิต อยู่ร่วมกันในสังคม และพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

โครงสร้างของความรู้สำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. ความรู้เชิงสาระ/หลักการ ความรู้เชิงกระบวนการ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

๒. * ความรู้ที่จำเป็นต่อการเชื่อมโยง การปรับใช้ การต่อยอดความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาและการทำงานร่วมกัน

* หมายเหตุ ยกเว้นคุณวุฒิระดับอนุปริญญา

อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ป.บัณฑิต	ปริญญาโท	ป.บัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาเอก
ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ทำงานตามบทบาทหน้าที่	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ ปรับใช้ความรู้เพื่อการพัฒนางาน	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อพัฒนวิชาชีพ	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่เพื่อการค้นพบ และสร้างสิ่งใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ และเชื่อมโยงสร้างองค์ความรู้ใหม่เชิงปฏิบัติในการแก้ปัญหาทางวิชาชีพแบบองค์รวมและเป็นที่ยอมรับ	ความรู้ที่จำเป็นและเพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อยอดความรู้ เชื่อมโยงความรู้ และใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาแบบองค์รวม ซึ่งเป็นที่ยอมรับ และอ้างอิงได้ และหรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้

การสร้างสิ่งใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งทำให้ได้ผลผลิตใหม่ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ สิ่งของ กระบวนการ ระบบ แนวคิด อันเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากความรู้ ความคิดริเริ่ม หรือความคิดสร้างสรรค์ใหม่ หรือมีการพัฒนา ต่อยอด ประยุกต์ และปรับปรุง ให้สามารถใช้ได้เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทใหม่ วิถีชีวิตใหม่ หรือความต้องการใหม่

การสร้างองค์ความรู้ใหม่ หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาการวิจัยประเภทต่าง ๆ ซึ่งทำให้ได้ผลผลิต หรือข้อค้นพบจากการวิจัย เป็นแนวคิด ทฤษฎี หรือสาระความรู้ใหม่ที่ช่วยในการส่งเสริมหรือพัฒนาศาสตร์ในสาขานั้น หรือส่งเสริมให้เกิดการสร้างศาสตร์ใหม่แบบบูรณาการ

ทักษะ (Skills)

ทักษะ (Skills) หมายถึง ความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความแคล่วคล่อง ว่องไว ชำนาญ เพื่อพัฒนางาน พัฒนาวิชาชีพหรือวิชาการ พัฒนาตน และพัฒนาสังคม สำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

โครงสร้างของทักษะสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. ทักษะการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
๒. ทักษะทั่วไป ประกอบด้วยทักษะการเรียนรู้ ทักษะส่วนบุคคล ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นที่นำไปสู่การพัฒนางาน วิชาชีพ การดำรงชีวิตและการทำงานเพื่อสร้างสรรค์องค์กร และสังคม ซึ่งเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

อนุปริญญา	ปริญญาตรี	ป.บัณฑิต	ปริญญาโท	ป.บัณฑิตชั้นสูง	ปริญญาเอก
๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติงานได้ ตามแนวปฏิบัติที่กำหนด ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติ และ การปรับปรุงพัฒนางาน เพื่อการประกอบอาชีพ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติ และ การปรับปรุงพัฒนางาน ให้มีความเป็นมืออาชีพ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสิ่งใหม่ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ หรือวิชาชีพ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อสร้าง ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ หรือวิชาชีพในระดับเป็น ที่ยอมรับ และเป็น แนวปฏิบัติได้ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล	๑. ทักษะการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และ ทักษะการสร้างความรู้ ในการปฏิบัติ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อสร้าง องค์ความรู้ใหม่เชิงวิชาการ หรือวิชาชีพในระดับที่อ้างอิง หรือปรับใช้ในบริบทอื่นได้ ๒. ทักษะด้านดิจิทัล

หลักสูตรต้องอ้างอิงทักษะจากกรอบแนวคิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ และ Top ๑๐ Skills ของ World Economic Forum

ตัวอย่างทักษะ : ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (inquiry skills) การคิดเชิงวิพากษ์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) การแสดงเหตุผล (reasoning) ความคิดสร้างสรรค์ (creativity) การเรียนรู้ (learning) การสื่อสาร (communication) ความร่วมมือรวมพลัง (collaboration) การทำงานเป็นทีม (team working) ความเป็นผู้นำ (leadership) ความเป็นผู้ประกอบการ (entrepreneurship) การแก้ไขปัญหา (problem solving) การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ทักษะการทำงานที่หลากหลาย (multitasking skills)

จริยธรรม (Ethics)

จริยธรรม (Ethics) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

โครงสร้างของจริยธรรมสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. การกระทำที่เป็นไปตามกฎกติกา และเกิดประโยชน์ต่อสังคม
๒. การหลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งที่ผิดกฎกติกาของสังคม และไม่ทำผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ หลักสูตรต้องกำหนดจริยธรรมที่เหมาะสมกับสาขาวิชาในแต่ละระดับคุณวุฒิ และ จริยธรรมเฉพาะวิชาชีพที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพ หรือประชาคมวิชาชีพ หรือจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ

ตัวอย่างจริยธรรม : การกระทำที่มีจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีจิตใจเมตตา ความโอบอ้อมอารี การมีจิตสาธารณะ การรักษาสິงแวดล้อม เป็นต้น

การกระทำที่ไม่ถูกจริยธรรม เช่น การคัดลอกผลงาน การทุจริตทางวิชาการ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา การละเมิดสิทธิเสรีภาพ การลักขโมย การทุจริตการสอบ การฉ้อโกง การไม่กระทำตามสัญญา การโฆษณาสรรพคุณของสินค้าเกินจริง การกระทำที่เอื้อประโยชน์ต่อพวกพ้องที่ไม่ถูกต้อง เป็นต้น

ลักษณะบุคคล (Character)

ลักษณะบุคคล (Character) หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับแต่ละระดับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

โครงสร้างของลักษณะบุคคลสำหรับแต่ละระดับคุณวุฒิ มีดังนี้

๑. ลักษณะบุคคลทั่วไป
๒. ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ หรือตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างลักษณะบุคคล : บุคลิกที่น่าเชื่อถือ เป็นมิตร มีเสน่ห์ เป็นผู้นำ นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีเมตตา กรุณา รักการทำงานเป็นทีม ช่างสังเกต คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ มีเหตุผล ค่านิยมยึดมั่นในอุดมการณ์ที่ถูกต้อง การรักษาสິงแวดล้อม ความพอเพียง ความเท่าเทียมกันในสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล ความรับผิดชอบ อดทนในการทำงานตามวิชาชีพ ความรอบคอบ ความละเอียดถี่ถ้วน เป็นแบบอย่างได้ บุคลิกภาพดี มีการสื่อสารที่ดี คิดเป็นระบบ เชื่อมมั่นในตนเอง มีสุนทรียนิยม มีศิลปนิสัย มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ รักการเล่น รักการแสดง เป็นนักบริหารจัดการ มีความคิดเชิงตรรกะ ความเป็นผู้ประกอบการ การรู้ดิจิทัล (digital literacy) และการรู้เท่าทันสื่อ (media literacy) เช่น การรู้เทคโนโลยี (technology literacy) การรู้สารสนเทศ (information literacy) การรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เห็น (visual literacy) การรู้การสื่อสาร (communication literacy) การรู้สังคม (social literacy) เป็นต้น

ทั้งนี้ ทุกหลักสูตรต้องกำหนดลักษณะบุคคลที่เป็นลักษณะบุคคลทั่วไปที่เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรและสถาบัน ส่วนหลักสูตรวิชาชีพ ควรกำหนดลักษณะบุคคลเฉพาะวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพด้วย โดยอาจเลือกลักษณะบุคคลทั่วไปมากำหนดเป็นคุณสมบัติที่เป็นจุดเน้นให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร

ข้อ 15

การประกันคุณภาพของ
หลักสูตร ให้ทุกหลักสูตร
กำหนดระบบการประกัน
คุณภาพของหลักสูตรตามที่
สภาสถาบัน อุดมศึกษากำหนด

ข้อ 16

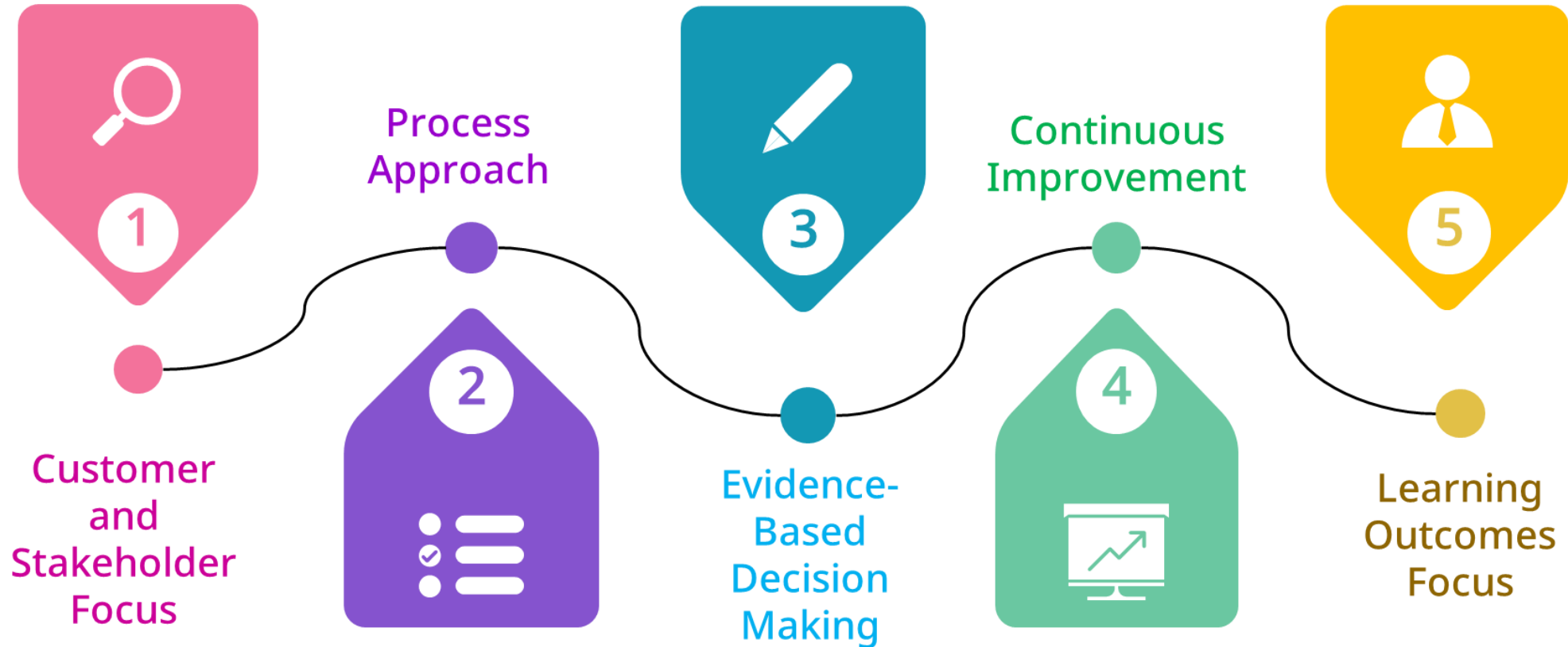
การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุก
หลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้
ทันสมัยโดยมีการประเมินและ
รายงานผลการดำเนินการของ
หลักสูตรทุกปีการศึกษาเพื่อนำ
ข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนา
หลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อย
ตามรอบระยะเวลาของ
หลักสูตร หรือทุกรอบ 5 ปี

หลักการและแนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาต้องแสดงความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ในการผลิตบัณฑิตให้ได้ **ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา** โดยออกแบบและพัฒนาระบบและกลไก หรือวิธีการ พร้อมหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

หลักการ

การตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษาพิจารณาหลักสูตรการศึกษาตาม
หลักการพื้นฐาน 5 ประการ ดังต่อไปนี้

Customer and Stakeholder Focus

การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย

การดำเนินการที่มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังทั้งในปัจจุบันและอนาคตของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย และพยายามดำเนินการให้ได้เหนือความคาดหวัง (Beyond Expectation)

Process Approach

การดำเนินงานเชิงกระบวนการ

การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ โดยมีการถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจกระบวนการและจัดการกระบวนการต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

Evidence- Based Decision Making

การตัดสินใจบนหลักฐานเชิงประจักษ์

การดำเนินการบนพื้นฐานของการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลที่แสดงถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งต้องแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียนตามที่หลักสูตรการศึกษาได้ออกแบบไว้ และตามที่มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 กำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านจริยธรรม และด้านลักษณะบุคคล

Continuous Improvement

การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานภายใต้หลักการของการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อการรักษาไว้ซึ่งความพึงพอใจและความมั่นใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและรวดเร็ว และทำให้เหนือความคาดหว้ง (Beyond Expectation)

Learning
Outcomes
Focus

การมุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้

การดำเนินงานให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้
โดยกำหนดเป้าหมายเป็นผลลัพธ์การ
เรียนรู้ที่คาดหวัง การออกแบบ
กระบวนการและการติดตามประเมินผลที่
สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้

แนวคิด

แนวคิดการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา มุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ (Outcome Based Education) และการบริหารคุณภาพ (Quality Management)

(1) การออกแบบหลักสูตรการศึกษาที่ดี ต้องกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ของบัณฑิตที่มีลักษณะ ดังนี้

1.1

ตอบสนองความต้องการ
และสร้างความพึงพอใจ
ให้กับผู้เรียนและผู้มีส่วน
ได้เสีย

1.2

สอดคล้องกับเกณฑ์
มาตรฐานหลักสูตร
การศึกษาระดับอุดมศึกษา

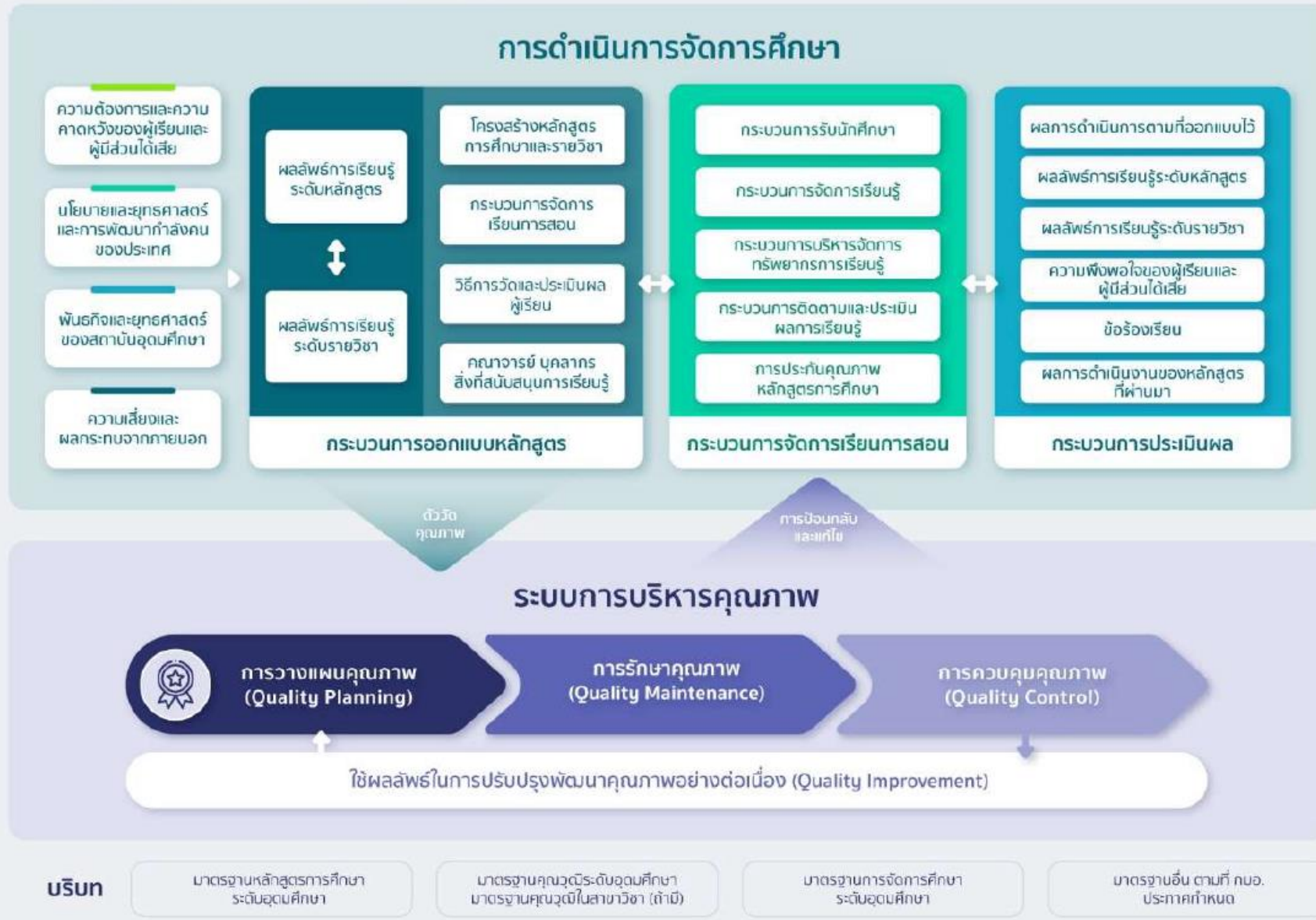
1.3

สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิ
ระดับอุดมศึกษา รวมทั้งมาตรฐาน
คุณวุฒิสายา หรือสาขาวิชา (ถ้ามี)
หรือมาตรฐานระดับนานาชาติที่
กมอ.รับรอง

(2) การดำเนินการจัดการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ต้องทำให้มั่นใจว่ามีการดำเนินการรักษา
คุณภาพ (Quality Maintenance) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นไปตามที่ออกแบบไว้ และเป็นไป
ตามหลักการพื้นฐาน 5 ประการ

(3) ผู้สำเร็จการศึกษามีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาครบทุกประการ

ระบบการบริหารจัดการการศึกษา

ระบบการบริหารจัดการศึกษา

หมายความว่า การบริหารคุณภาพ เพื่อให้มีการประกันคุณภาพเชิงผลลัพธ์ และมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในทุกกระบวนการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การออกแบบหลักสูตรการศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การบริหารทรัพยากรการเรียนรู้ การพัฒนาอาจารย์ การรับนักศึกษา การติดตาม การประเมินผลการจัดการศึกษา การสำเร็จการศึกษา การบริหารความเสี่ยง และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

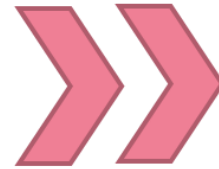
ระบบบริหารคุณภาพ

หมายความว่า การบริหารจัดการกระบวนการต่างๆ ให้มีคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ การวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement)

รูปที่ 1 แสดงแบบจำลองการตรวจสอบหลักสูตรและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

กระบวนการที่ 1: กระบวนการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา

ตรวจสอบ**การออกแบบ**
หลักสูตรการศึกษาที่
มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้
และ
การออกแบบระบบการ
บริหารการจัดการศึกษา
ตามแนวทางของการ
บริหารคุณภาพ

เพื่อให้มั่นใจว่า

- การดำเนินการจัดการศึกษา
ของหลักสูตรจะเป็นไปตาม
แนวทางที่กำหนด สอดคล้อง
กับมาตรฐานและข้อกำหนด
ต่าง ๆ
- รับประกันให้ผู้เรียนบรรลุ
ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด
- ตอบสนองตามความ
ต้องการและความคาดหวัง
ของผู้มีส่วนได้เสีย

- พิจารณาจาก**ข้อมูลเอกสาร** ภายใน 120 วันนับแต่วันที่ สป.อว.ได้รับเรื่อง หากจำเป็นอาจสัมภาษณ์หรือ
ตรวจสอบ ณ สถานที่จัดการเรียนการสอน
- ผู้ตรวจสอบ 2 คน ตรวจสอบภายใน 60 วันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นพิจารณาในการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา

01

ความสอดคล้องของหลักสูตรการศึกษา กับทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนของประเทศ และตามพันธกิจหลักและยุทธศาสตร์ของสถาบันที่สอดคล้องกับการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

02

ความเสี่ยงและผลกระทบจากภายนอก อาทิ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นโยบาย และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในบริบทโลก

03

ผลสำรวจจากการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ใช้บัณฑิต ผู้เรียน และนักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษา

04

ความสอดคล้องระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ การออกแบบการจัดการเรียนการสอน และระบบการบริหารจัดการศึกษาตามที่กำหนดในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร การศึกษาระดับอุดมศึกษา และมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ในกรณีหลักสูตรปรับปรุง เพิ่มการพิจารณาประเด็นผลการดำเนินงานของหลักสูตรในปีที่ผ่านมา ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต องค์กรวิชาชีพ ศิษย์เก่า ตลอดจนข้อร้องเรียนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก และบุคคลภายในสถาบันอุดมศึกษา และผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับหลักสูตร (ถ้ามี)

การพิจารณาผลการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา

กรณีสอดคล้อง
ตามมาตรฐาน
การอุดมศึกษา

ให้ สป.อว.แจ้ง
ผลการตรวจสอบแก่
สถาบันอุดมศึกษา
ภายใน 120 วัน นับแต่
วันที่ สป.อว.ได้รับเรื่อง

กรณีไม่สอดคล้อง
ตามมาตรฐาน
การอุดมศึกษา

ให้ สป.อว. แจ้งให้
สถาบันอุดมศึกษาแก้ไข
ปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไป
ตามมาตรฐานภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด
(30 วัน)

ในกรณีจำเป็นเพื่อป้องกัน
ความเสียหาย กมอ.จะแจ้ง
ให้สถาบันอุดมศึกษาระงับ
การดำเนินการตามหลักสูตร
นั้นไว้ก่อนก็ได้

กระบวนการที่ 2 : กระบวนการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

ตรวจสอบผลลัพธ์ของการ
ดำเนินการและประสิทธิผล
ของกระบวนการ

เพื่อให้ผู้เรียนมั่นใจว่าจะได้รับ
การพัฒนาตรงตามผลลัพธ์
การเรียนรู้ที่กำหนด มีความรู้
และทักษะเพียงพอในการ
ประกอบอาชีพ และผู้ใช้
บัณฑิตมั่นใจว่าบัณฑิตมี
สมรรถนะเป็นไปตามที่
คาดหวัง

- ผู้ตรวจสอบอย่างน้อย 3 คน ตรวจสอบภายใน 180 วันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย ยกเว้นระดับ ป.บัณฑิต/ป.บัณฑิตชั้นสูง ให้ใช้เวลาภายใน 150 วันนับแต่วันที่ได้รับมอบหมาย

การตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษา หมายความว่า การดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาตรงตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด **มีความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะส่วนบุคคล** เหมาะสมในการประกอบอาชีพตามความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสีย

สถาบันอุดมศึกษาต้อง**จัดทำรายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษา**ที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม และวิเคราะห์หาช่องว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับที่คาดหวัง ตามจุดควบคุมและจุดตรวจเช็คที่กำหนดไว้ตลอดกระบวนการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรการศึกษาเพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

การตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

มีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการหลังจากคณะกรรมการแจ้งผลการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา ดังนี้

ปริญญาตรี	→	ตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี
ปริญญาโท	→	ตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี
ปริญญาเอก	→	ตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี 6 เดือน
ป.บัณฑิต / ป.บัณฑิตชั้นสูง	→	ตรวจสอบให้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน

ประเด็นพิจารณาในการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

01

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน กรณีหลักสูตรที่มีผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว ให้ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาด้วย

02

การดำเนินการตามระบบการบริหารจัดการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษา ออกแบบไว้

03

การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบหลักสูตร และได้รับการรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานประเมินหรือรับรองคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษาอื่น สถาบันอุดมศึกษาอาจเสนอหลักสูตรนั้น ให้ กมอ.พิจารณาเพื่อประกาศรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา ในหลักสูตรการศึกษาเป็นรายกรณี โดยไม่ต้องตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

การพิจารณาผลการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

กรณีสอดคล้อง
ตามมาตรฐาน
การอุดมศึกษา

ให้ กมอ.ประกาศรับรอง โดย
มีระยะเวลา 5 ปี นับแต่รับ
นักศึกษารุ่นแรกของหลักสูตร
และให้ สป.อว. แจ้งเรื่องต่อ
องค์การกลางบริหารงานบุคคล
และสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง
เพื่อทราบโดยเร็ว

กรณีไม่สอดคล้อง
ตามมาตรฐาน
การอุดมศึกษา

ให้ สป.อว. แจ้งให้
สถาบันอุดมศึกษาแก้ไข
ตามประเด็นที่ไม่สอดคล้อง
ภายในระยะเวลาที่กำหนด
(45 วัน)

กรณีแก้ไขภายในระยะเวลาที่
กำหนด ให้ กมอ. ประกาศรับรอง

กรณีไม่ดำเนินการแก้ไขภายใน
ระยะเวลาที่กำหนดโดยไม่มีเหตุอัน
สมควร ให้ กมอ.เสนอเรื่องต่อ
รัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้
สถาบันหยุดการดำเนินการ
หลักสูตร หรือดำเนินการอื่นใดอัน
จำเป็นต่อไป โดยให้ประกาศให้
ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

การดำเนินการรับรองมาตรฐานข้างต้น ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนที่ผู้เรียนรุ่นแรกจะ
สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ การเสนอขอรับรองหลักสูตรในรอบถัดไปให้เสนอก่อนครบกำหนด
ระยะเวลาการรับรองอย่างน้อย 180 วัน

เกณฑ์การตัดสินการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา

1

ผลลัพธ์การเรียนรู้

ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการของผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านระหว่างเรียน และมีการสะสมจนมีแนวโน้มที่มั่นใจได้ว่าจะบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้โดยรวมที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษา

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา

หลักสูตรการศึกษามีการกำหนดผู้มีส่วนได้เสียและวิธีการได้มา ซึ่งความต้องการและความคาดหวังอย่างไร ที่นำไปสู่การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่สะท้อนความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียที่ครอบคลุมตามมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้และสะท้อนเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2

การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาและรายวิชา หรือ โมดูลการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรการศึกษาอย่างไร ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ทักษะ คุณลักษณะทางวิชาการและวิชาชีพได้จริง

เกณฑ์การตัดสินการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา

3

การจัดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้มั่นใจได้อย่างไรว่า ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ ไปใช้กับโลกของการทำงาน จริงได้ และตอบสนองความต้องการและความคาดหวัง ของผู้มีส่วนได้เสีย และ สอดคล้องกับผลลัพธ์การ เรียนรู้ที่คาดหวัง

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ ปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดกรอบ คิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้อย่างไร

วิธีการวัด และ ประเมินผลผู้เรียน

การออกแบบการวัด และ ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน มีวิธีการ เครื่องมือ และการ กำหนดเกณฑ์การตัดสินผล ที่ น่าเชื่อถืออย่างไร ที่ สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ แท้จริงของผู้เรียน

4

มีวิธีการอย่างไร ในการทบทวน ตรวจสอบ กำกับ การให้ข้อมูล ป้อนกลับ และการรายงานผล การเรียนรู้ที่นำมาสู่การ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การเรียนการสอนทั้งของ ผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้มั่นใจ ว่าผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การ เรียนรู้ตามที่หลักสูตร การศึกษา และรายวิชาคาดหวัง

เกณฑ์การตัดสินการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษา

5

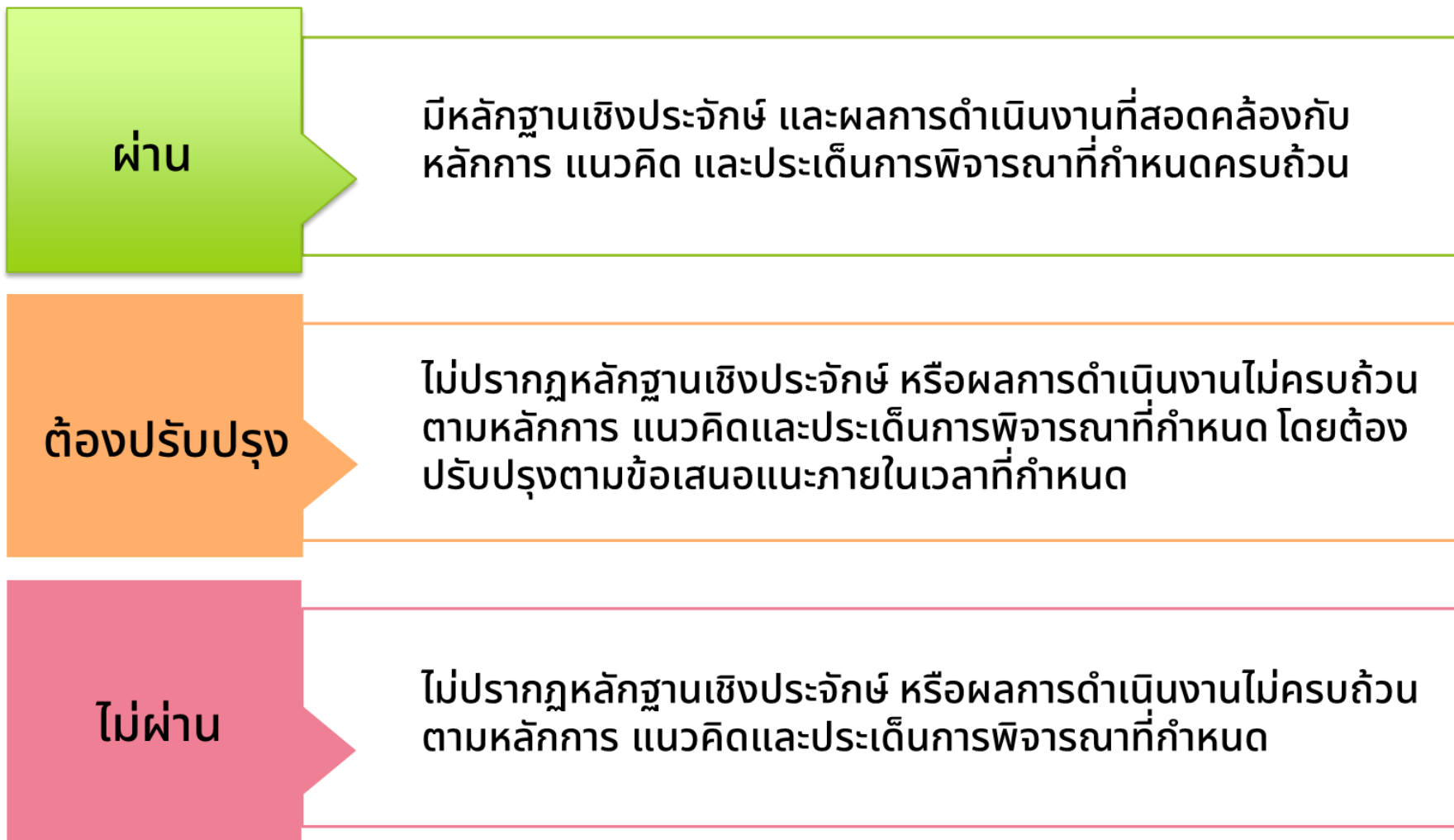
ระบบและกลไกการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารคุณภาพ

หลักสูตรการศึกษา มีการวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ในระหว่างดำเนินการหลักสูตร รวมถึงมีการจัดการข้อร้องเรียน และการอุทธรณ์อย่างไร

หลักสูตรการศึกษา มีการนำข้อมูลการประเมินผลการจัดการศึกษาดังกล่าว มาใช้ในการทบทวน การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement) ของหลักสูตรการศึกษาอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และผู้ใช้บัณฑิตมั่นใจว่าจะได้บุคลากรที่มีความสามารถตรงตามความต้องการและความคาดหวัง

มีวิธีการอย่างไรในการสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลของหลักสูตรการศึกษา ให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ

เกณฑ์การพิจารณารายประเด็น แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

ผลการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ

รับรอง

หลักสูตรการศึกษา
ดำเนินการได้สอดคล้องกับ
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ
และมีผลการพิจารณารายประเด็น
ในระดับ “ผ่าน” ทั้ง 5 ข้อ

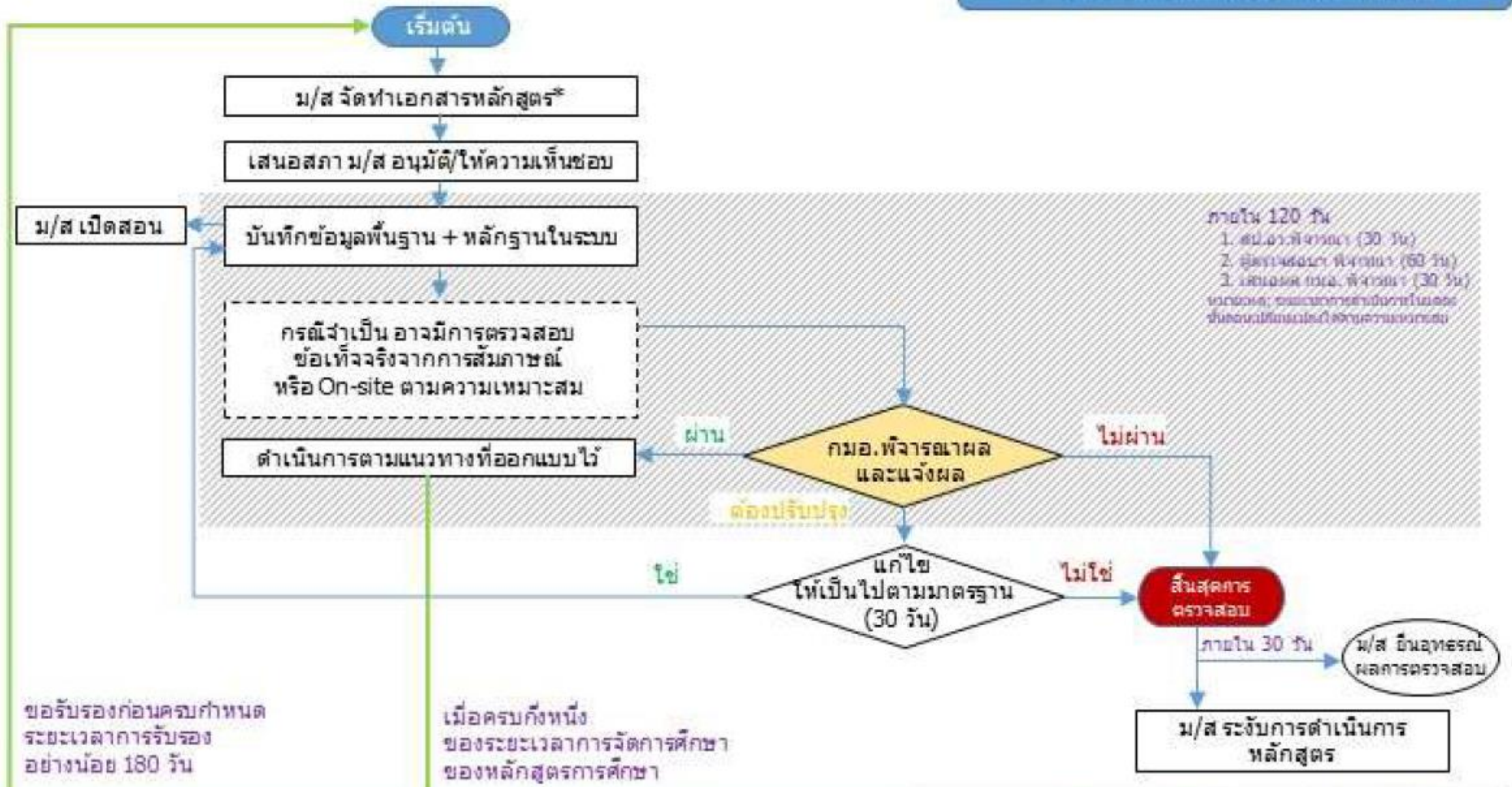

ไม่รับรอง

หลักสูตรการศึกษา
ดำเนินการไม่สอดคล้องกับ
เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฯ
หรือมีผลการพิจารณารายประเด็น
ในระดับ “ไม่ผ่าน” อย่างน้อย 1 ข้อ

แผนผังกระบวนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

การตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา

ขอรับรองก่อนครบกำหนด
ระยะเวลาการรับรอง
อย่างน้อย 180 วัน

เมื่อครบครึ่งหนึ่ง
ของระยะเวลาการจัดการศึกษา
ของหลักสูตรการศึกษา

ม/ส รับการดำเนินการ
หลักสูตร

การตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

การดำเนินการ	ปีงบประมาณ 2561 (100 %)	ปีงบประมาณ 2562 (100 %)
พ.ร.บ. ศึกษามหา	20	15
ผู้เรียนมีความพึงพอใจ	90	75
เรียนจบ ครบ ศึกษามหา	80	80

หมายเหตุ : ...

บันทึกผลการดำเนินการจัดการศึกษา
ในระบบ

ม/ส รับการตรวจสอบ ณ. พื้นที่
(Online/On-site) ตามความเหมาะสม /
จัดส่งข้อมูลเพิ่มเติม

รับรอง

กมอ.พิจารณาผล
และแจ้งผล

แก้ไขประเด็น
ที่ไม่สอดคล้อง
(45 วัน)

ไม่ผ่าน

ไม่รับรอง

ภายใน 30 วัน

ม/ส ยื่นอุทธรณ์
ผลการตรวจสอบ

ม/ส หยุดการดำเนินการ
หลักสูตร

- * กรณีนีหลักสูตรปรับปรุงให้พิจารณาประเด็นเพิ่มเติม ได้แก่
- ผลการดำเนินงานของหลักสูตรศึกษาที่ผ่านมา
 - ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต องค์กรวิชาชีพ ศิษย์เก่า
 - ชื่อเรื่องเรียน
 - ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับหลักสูตร (ถ้ามี)

- การดำเนินงานของ ม/ส
- การดำเนินงานของ สป.อว.

สำหรับสถาบันอุดมศึกษา

คู่มือการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา

และการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา

เพื่อการรับรองมาตรฐานการอุดมศึกษาในหลักสูตรการศึกษา

M H E S I

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation

- แนวทางการจัดทำเอกสารหลักสูตรการศึกษาเพื่อการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษา (หน้า 15-18)
- แนวทางการจัดทำรายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา (หน้า 19-20)
- ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการตรวจสอบหลักสูตรการศึกษาและการตรวจสอบการดำเนินการจัดการศึกษา (หน้า 21-28)

Thank You!